

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАЙКАЛО

МІЖНАРОДНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань	29 «Міжнародні відносини»
Спеціальність	292 «Міжнародні економічні відносини»
Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Освітня програма	Міжнародний бізнес

Статус дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

Завідувач кафедри

міжнародних
економічних відносин

Ірина ОТЕНКО

Харків
2022

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин

Протокол № 1 від 31 серпня 2022 р.

Розробник:

Ярмош Олена Віталіївна, к.ф.-м.н., доц. кафедри міжнародних економічних відносин

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

З розвитком і поглибленням взаємозв'язків і взаємозалежностей між країнами, посиленням міжнародного характеру господарської діяльності значною мірою пов'язані і сучасні тенденції світового менеджменту. Услід за переходом більшості постіндустріальних країн до відкритої економіки, стрімким зростанням ролі транснаціональних корпорацій у світовій економіці, розвитком міжнародного підприємництва розвивалася й інтернаціоналізація управління.

Сфера міжнародного менеджменту є досить широкою, і в сучасних умовах вона повністю підпорядкована визначальним тенденціям функціонування транснаціонального виробництва і капіталу, що склалися в світовій практиці.

Навчальна дисципліна «Міжнародний менеджмент» є обов'язковою навчальною дисципліною та вивчається згідно з навчальним планом підготовки фахівців освітнього рівня «бакалавр» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» освітньої програми «Міжнародний бізнес» всіх форм навчання та спрямована на формування загальних основ з аналізу закономірностей та особливостей розвитку міжнародного менеджменту, отримання необхідних знань з питань управління діяльністю компаній в сфері міжнародного бізнесу з урахуванням національних та світових тенденцій.

Метою викладання дисципліни «Міжнародний менеджмент» є формування уявлення про управління транснаціональними корпораціями та особливості використання умов і стилю менеджменту залежно від історичних та культурних умов країни базування.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- отримання знань щодо закономірностей та особливостей організації системи міжнародного менеджменту;
- опанування навичок дослідження стану міжнародної компанії, її внутрішнього та зовнішнього середовища;
- розуміння механізмів удосконалення системи менеджменту міжнародних компаній в процесі глобалізації світової економіки.

Предметом навчальної дисципліни є принципи, методи та елементи системи міжнародного менеджменту компанії в контексті розвитку світової економіки.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	
Семестр	
Кількість кредитів ECTS	
Форма підсумкового контролю	Екзамен

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Макро- і мікроекономіка	Міжнародні фінанси
Теорія міжнародних економічних відносин	Зовнішньоекономічна діяльність
Економіка бізнесу	Міжнародний бізнес та міжнародне підприємництво
	Інформаційно-аналітичний інструментарій міжнародного бізнесу

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
ЗК3. Здатність навчатися та бути сучасно навченим. СК16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності	РН1. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін
ЗК4. Здатність планувати та управляти часом.	РН25. Презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища
СК11. Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причиннонаслідкових та просторово- часових зв'язків	РН8. Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції
СК8. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними	РН10. Ідентифікувати та виокремлювати особливості функціонування суб'єктів міжнародних відносин та моделей їх економічного розвитку
ЗК10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). СК8. Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними	РН15. Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними
ЗК10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)	РН17. Визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України
ЗК11. Здатність працювати в команді	РН6. Планувати, організувати, мотивувати, оцінювати та підвищувати результативність колективної праці, здійснювати дослідження в групі під керівництвом лідера, з урахуванням вимог та особливостей сьогодення в умовах обмеженості часу
ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово	РН26. Управляти міжнародним бізнесом, формувати, розробляти та реалізовувати стратегії щодо управління персоналом міжнародної компанії, маркетингової, конкурентної, інноваційної, фінансової діяльності та інші з урахуванням напряму діяльності суб'єкта міжнародного бізнесу, враховуючи пріоритети старт-спеціалізації Харківського регіону

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади міжнародного менеджменту

Тема 1. Сутність міжнародного менеджменту та його характеристика.

Завдання дисципліни «Міжнародний менеджмент». Визначення та функції міжнародного менеджменту. Основні етапи розвитку і характерні риси міжнародного бізнесу. Основні принципи функціонування міжнародного менеджменту. Структура міжнародного менеджменту. Міжнародні компанії та їх роль в міжнародному бізнесі. Транснаціональні компанії та їх риси.

Тема 2. Середовище міжнародного менеджменту.

Бізнес-середовище діяльності міжнародної компанії. Особливості середовища міжнародного менеджменту. Структура бізнес-середовища. Внутрішнє середовище організації. Зовнішнє середовище організації. Методика аналізу зовнішнього середовища.

Тема 3. Досвід організації менеджменту в різних країнах.

Кроскультурна специфіка ведення міжнародного бізнесу. Національні моделі менеджменту. Менеджмент США. Японська модель менеджменту. Менеджмент на підприємствах Німеччини. Особливості менеджменту в Швеції. Особливості менеджменту в Швеції. Менеджмент Китаю.

Тема 4. Прийняття рішень у міжнародних компаніях.

Теоретичні засади прийняття управлінських рішень. Класифікація управлінських рішень. Особливості прийняття рішень у міжнародних корпораціях. Вплив національних культур на прийняття управлінських рішень. Методи прийняття управлінських рішень.

Змістовий модуль 2. Функції міжнародного менеджменту

Тема 5. Планування в міжнародних компаніях.

Суть і значення планування в сучасних умовах. Процес планування та його етапи. Моделі планування та управління в корпораціях. Система планів в організації. Стратегічне планування в міжнародних компаніях. Види міжнародних стратегій та методи їх вибору в умовах невизначеності.

Тема 6. Функція організації в міжнародному менеджменті.

Основні типи організаційних структур міжнародних компаній. Функціональна структура управління. Географічна структура управління. Дивізійна структура управління. Матрична структура управління. Теоретичні основи організаційного розвитку. Види і напрями організаційних перетворень.

Тема 7. Функція мотивації в міжнародному менеджменті.

Сутність та специфіка трудової мотивації. Теорії мотивації. Команди в міжнародних компаніях. Мотиваційні процеси в різних культурах. Матеріальні та нематеріальні методи мотивації. Системи мотивації персоналу в різних країнах.

Тема 8. Контроль і звітність у міжнародному менеджменті.

Особливості контролю в міжнародному середовищі. Види контролю. Етапи проведення контролю. Система управлінського контролю. Управлінський контролінг. Типи контролю в транснаціональних компаніях.

Перелік практичних та лабораторних занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Методи навчання та викладання

В процесі викладання дисципліни «Міжнародний менеджмент» використовуються методи, які спрямовані на активізацію та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти. Під час проведення лекцій використовуються проблемні лекції, презентації, дискусії за актуальними питаннями. Під час проведення практичних та лабораторних занять використовуються метод проектів, кейс-стаді, робота в малих групах, презентації, мозкові штурми, індивідуальна дослідницька робота.

Опановуючи тему 1, студенти вивчають кейс-стаді щодо тенденцій розвитку міжнародного менеджменту і презентують результати роботи в аудиторії. На заняттях з теми 2 студенти проводять аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища міжнародної компанії, у тому числі з використанням спеціалізованих онлайн інструментів спільного доступу. На занятті до теми 3 студенти з використанням технології майнд мепінгу представляють результати дослідження системи менеджменту різних країн світу та діляться отриманими картами. В ході теми 4 студенти розглядають різноманітні методи прийняття управлінських рішень, працюють в малих групах та індивідуально. На заняттях з теми 5 студенти опрацьовують різноманітні плани міжнародної компанії та розглядають кейс з їх розробки. На заняттях до теми 6 студенти беруть участь у діловій грі на створення організаційної структури міжнародної компанії. На заняттях до теми 7 студенти розглядають кейси з використання матеріальних та нематеріальних методів мотивації, беруть участь у діловій грі з мотивації ділової кар'єри у міжнародних організаціях. На заняттях до теми 9 студенти опрацьовують у малих групах інструментарій контролінгу та аудиту, а також створюють чек-лист системи менеджменту міжнародної компанії.

Порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни «Міжнародний менеджмент» здійснюється за накопичувальною (100-бальною) системою оцінювання.

Оцінювання здійснюється за такими видами контролю:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, лабораторних, семінарських занять і самостійної роботи студентів та оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту бути допущеним до складання екзамену – 35 балів);

підсумковий контроль у формі екзамену.

Поточний контроль включає оцінювання роботи студентів під час:

практичних та лабораторних занять: активна робота на занятті (по 5 балів за практичні заняття №1,2,8 та по 5 балів за лабораторні заняття №2,3,5) за умови виконання студентом практичних та лабораторних завдань, участі у вирішенні кейсів, обговореннях, ділових іграх. Загальна кількість балів – 30;

письмової контрольної роботи, максимально оцінюється в 10 балів. Контрольна робота містить два види завдання: задача та кейс (2 задачі по 3 бали, 1 кейс – 4 бали). Загальна кількість балів – 10;

поточного та підсумкового тестування: студенти мають одну контрольну роботу наприкінці семестру. Максимальна оцінка за кожне тестування складає 10 балів. Тестування включає завдання за темами дисципліни і включає 20 тестових завдань (максимальна оцінка за кожне завдання – 0,5 бали); Загальна кількість балів – 20.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими темами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми в рамках навчальної дисципліни тощо.

Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей.

Кожен екзаменаційний білет включає: 10 тестів (кожен тест 2 бали – загальна оцінка 20 балів), що містять стереотипні завдання, двох діагностичних теоретичних завдань (кожне з яких оцінюється 5 балів) та одного евристичного завдання (10 балів), що передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень теоретичної підготовки студента і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів) і проставляється у відповідній графі екзаменаційної «Відомості обліку успішності». Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	Мак бал
Тема 1. Сутність міжнародного менеджменту та його характеристика	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція 1. Сутність міжнародного менеджменту та його характеристика	Чат-опитування	
	Практичне заняття	Практичне заняття №1. Сутність міжнародного менеджменту та його характеристика	Кейс-стаді	
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання до самостійного опрацювання	Міжнародні компанії та їх роль в міжнародному бізнесі	Опитування	
Тема 2. Середовище міжнародного менеджменту	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція-дискусія 2. Середовище міжнародного менеджменту	Дискусія	
	Практичне заняття	Практичне заняття №2. PESTLE-аналіз	Кейс	
	Лабораторне заняття	Лабораторне заняття №1. SWOT-аналіз	Ділова гра	
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання до самостійного опрацювання	Невизначеність середовища міжнародних організацій	Опитування	
Тема 3. Досвід організації менеджменту в різних країнах	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція-дискусія 3. Досвід організації менеджменту в різних країнах	Дискусія, тестування	
	Практичне заняття	Практичне заняття №3. Національні моделі менеджменту	Робота у малих групах	
	Лабораторне заняття	Лабораторне заняття №2. Менеджмент США, Японії, Німеччини, Швеції, Норвегії, Китаю	Майнд-меппінг	
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання до самостійного опрацювання	Вплив систем менеджменту різних країн на систему національного менеджменту	Опитування	
Тема 4. Прийняття рішень у міжнародних компаніях	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція 4. Прийняття рішень у міжнародних компаніях	Мозковий штурм	
	Практичне заняття	Практичне заняття №4. Прості методи прийняття управлінських рішень	Кейс	
	Лабораторне заняття	Лабораторне заняття №3. Дерево управлінських рішень	Кейс-стаді	

	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вплив національних культур на прийняття управлінських рішень	Поточна контрольна робота	
Тема 5. Планування в міжнародних компаніях	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція 5-6. Планування в міжнародних компаніях	Дискусія	
	Практичне заняття	Практичне заняття №5. Система планів організації	Кейс	
	Лабораторне заняття	Лабораторне заняття №4. Стратегічне планування та міжнародні стратегії	Кейс-стаді	
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Особливості стратегічного планування в транснаціональних компаніях	Поточне тестування	
Тема 6. Функція організації в міжнародному менеджменті	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція 7. Функція організації в міжнародному менеджменті	Мозковий штурм	
	Практичне заняття	Практичне заняття №6. Організаційні перетворення	Ділова гра	
	Лабораторне заняття	Лабораторне заняття №5. Організаційні структури міжнародних компаній	Презентація	
	<i>Самостійна робота</i>			
	Завдання до самостійного опрацювання	Особливості організаційних структур транснаціональних компаній	Підготовка есе (статті)	
Тема 7. Функція мотивації в міжнародному менеджменті	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція 8. Функція мотивації в міжнародному менеджменті	Он-лайн тестування	
	Практичне заняття	Практичне заняття №7. Матеріальні та нематеріальні методи мотивації	Кейс	
	Лабораторне заняття	Лабораторне заняття №6. Мотивація ділової кар'єри у міжнародних організаціях	Ділова гра	
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Міжкультурні особливості побудови системи мотивації	Поточна контрольна робота	

Тема 8. Контроль і звітність у міжнародно му менеджмент і	Аудиторна робота			
	Лекція	Проблемна лекція 9. Контроль і звітність у міжнародному менеджменті	Мозковий штурм	
	Практичне заняття	Практичне заняття №8. Контролінг та аудит	Ділова гра	
	Лабораторне заняття	Лабораторне заняття №6. Чек-лист міжнародної організації	Кейс-стаді	
	Самостійна робота			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Звітність у міжнародних компаніях	Підсумкове тестування		
Іспит				

Рекомендована література

Основна

1. Білик Р. С. Міжнародний менеджмент : навч. посібн. / Р.С. Білик, Р. Р. Білик. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2010. – 320 с.
2. Міжнародний менеджмент: навч. посібн. / Г. Я. Глуха, С.Б. Холод, В.Є. Момот, О.А. Євтушенко. – Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. – 72 с.
3. Міжнародний менеджмент : навч. посібн. / І. О. Піддубний, І. Е. Астахова, Л. М. Бондаренко та ін. / за редакцією проф. І. О. Піддубного. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2004. – 252 с.
4. Міжнародний менеджмент : навч. посібн. / П. І. Юхименко, Л. П. Гацька, М. В. Півторак та ін. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 488 с.
5. Михайлова Л. І. Міжнародний менеджмент: Навчальний посібник / Михайлова Л. І., Юрченко О. Ю., Данько Ю. І., Михайлов А. М.– К.: ЦУЛ, 2007. – 200 с.
6. Стратегічний менеджмент : навч. посіб. / М. П. Бутко, М. Ю. Дітковська, С. М. Задорожна та ін. – Київ : ЦУЛ, 2016. – 376 с.
7. Чернега О.Б. Міжнародний менеджмент. / Чернега О.Б. Навчальний посібник рекомендовано МОН України. . – К.: ЦУЛ, 2006.– 592 с.

Додаткова

8. Бровкова О. Г. Стратегічний менеджмент: навч. посіб. – К: ЦУЛ, 2012. - 224 с.
9. Гордієнко П. Л. Стратегічний аналіз : навч. посіб. / П. Л. Гордієнко. – Київ : Алерта, 2014. – 480 с.
10. Дахно І. І. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності підприємства / Дахно І. І. Навч. посіб. – К. : ЦУЛ, 2006.– 304 с.
11. Дикань Н. В. Менеджмент: Навч. посібник / Н. В. Дикань, І. І. Борисенко. – К.: Знання, 2008. – 389 с.
12. Ігнат'єва І. А. Стратегічний менеджмент : підруч. / І. А. Ігнат'єва. – К. : Каравела,
13. Козак Ю. Г. Транснаціональні корпорації. / Козак Ю. Г. Навчальний посібник. – К. : ЦУЛ, 2011.– 420 с.
14. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності. Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. Затверджено МОН / За ред. О. А. Кириченка. – К.: Знання, 2008. – 518 с.
15. Пітель Н. Я. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності. / Пітель Н. Я., Альошкіна Л. П., Федорець Л. М. : Навч. посіб. Видавець «Сочінський». – 2012. – 266 с.

16. Планування, організування та мотивування зовнішньоекономічної діяльності. Навчальний посібник / О. Є. Кузьмін, А. О. Босак, Р. З. Дарміць. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2009. – 324 с.

17. Стратегічний менеджмент: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. Рекомендовано МОН / Кіндрацька Г. І. – К., 2010. – 406 с.

Інформаційні ресурси

18. Academy of Management Journal. – Режим доступу: <https://journals.aom.org/>

19. Management 3.0 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://management30.com/>

20. Management Library. –Режим доступу: <https://managementhelp.org/>

21. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Дисципліна «Міжнародний менеджмент» // [Електронний ресурс] – Режим доступу: